Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування Вишгородського районного суду Київської області

08.09.2026

м. Київ, 2026

І. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі ст. ст. 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 08.09.2026 групою НПМ здійснено відвідування Вишгородського районного суду Київської області (далі – суд або районний суд).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Василенко Маргарита Сергіївна – головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини(керівник групи НПМ);

Ковальов Олександр Юрійович – головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Бондаренко Сергій Леонідович – головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Загальна інформація.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» районний суд є судом першої інстанції і здійснює правосуддя у порядку, визначеному чинним законодавством; розглядає цивільні, кримінальні справи, а також справи про адміністративні правопорушення.

Суд розташований за адресою: вул. Кургузова, 7, м. Вишгород, Київська обл.

Керівництво суду:

Котлярова Ірина Юріївна, голова суду;

Коломієць Оксана Володимирівна, керівник апарату суду.

Відвідування проведено у присутності Коломієць Оксани Володимирівни, з якою обговорювалися його результати.

Штатна чисельність суддів – 10 посад (1 – голова суду, 9 суддів), фактично здійснюють правосуддя 9 суддів.

У будівлі суду облаштовано два входи та виходи – основний (центральний), спеціальний (конвойний).

У приміщеннях суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правової допомоги, правила та обов’язки учасників судових процесів.

Варто відзначити, що Вишгородський районний суд Київської області активно долучається до ініціативи «Модельні суди», яка реалізується за підтримки Проєкту ЄС «Право-Justice». Участь у цій програмі демонструє прагнення суду впроваджувати сучасні стандарти організації судочинства,

підвищувати рівень доступності та комфортності обслуговування громадян, а також забезпечувати ефективну взаємодію з усіма учасниками судових процесів. Суд активно впроваджує клієнтоорієнтовані підходи, створює належні умови для проведення судових засідань, удосконалює систему внутрішньої організації та безпеки, що сприяє підвищенню довіри громадян до судової системи та забезпеченню європейських стандартів правосуддя в Україні.

Фактів надходження звернень щодо порушення прав громадян під час їх перебування у приміщеннях суду, а також відповідних публікацій у засобах масової інформації, не встановлено.

Охорона та доставка обвинувачених (підсудних), засуджених здійснюється Батальйоном конвойної служби Головного управління Національної поліції в Київській області.

Охорону громадського порядку в приміщеннях суду забезпечують підрозділи територіального управління Служби судової охорони у м. Києві та Київській області.

Під час конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених, а також при проведенні судових засідань організовується взаємодія конвойних підрозділів з постом Служби судової охорони та черговими частинами Вишгородського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Київській області.

У будівлі суду облаштовано загалом 5 залів судових засідань, з яких 3 зали облаштовано для розгляду кримінальних справ. На дверях усіх камер є оглядові віконця-кватирки. Лави для розміщення затриманих та осіб, узятих під варту, прикріплені до підлоги (фото 1, 2), вікна залів судових засідань заґратовані. Усі зали обладнані кварцовими лампами для дезінфекції.

Для розміщення особового складу варти, а також тримання обвинувачених (підсудних), засуджених у будівлі суду наявне вартове приміщення, яке розміщено на першому поверсі суду, в якому обладнано: загальну кімнату для особового складу варти, санвузол для особового складу варти та обвинувачених (підсудних), засуджених, 3 камери обвинувачених (підсудних), також у конвойному приміщені встановлена кварцова лампа для дезінфекції.

Вартові приміщення та зали судових засідань забезпечені необхідним інвентарем та меблями, добре освітлені. Для обвинувачених (підсудних), засуджених організовано постачання питної води в бутлях. Вартові приміщення обладнано системою примусової вентиляції повітря.

Попередні зауваження:

Попереднє відвідування групою НПМ здійснено 19.06.2025

За результатами попереднього відвідування групою НПМ надано наступні рекомендації:

забезпечити суд необхідною кількістю камер для тримання підсудних (засуджених) з розрахунку не менше ніж 4 м² на особу, передбачивши щонайменше три камери на кожну залу судових засідань для розгляду кримінальних справ;

створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду;

опрацювати питання щодо облаштування у будівлі суду найпростішого укриття.

Рекомендації надані за результатами попереднього відвідування виконані частково. В підвальному приміщенні суду облаштовано найпростіше укриття, яке відповідає вимогам частини другої статті 32 Кодексу цивільного захисту та відноситься до споруд подвійного призначення.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Вимогами пункту 6.5.2 Державних будівельних норм В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010) передбачено, що в кожному приміщенні суду камери для підсудних слід передбачати, виходячи з розрахунку три камери на кожну залу судових засідань для розгляду кримінальних справ. Тобто, у будівлі суду, де розташовано 3 зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано 9 камер для утримання арештованих (затриманих) громадян, однак фактично обладнано лише 3 таких камери.

Зазначене може свідчити про недотримання встановлених вимог щодо роздільного розміщення осіб, які утримуються під вартою, зокрема — чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також осіб, яким заборонено контактувати між собою відповідно до процесуального статусу або обставин кримінального провадження.

Порушення прав осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України, ст. ст. 1, 26, 27 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в України).

2. Відповідно до вимог Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об’єктом.

3. Однак, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарно-гігієнічні приміщення у будівлі суду не пристосовані для користування маломобільними групами населення (особам на кріслах колісних), що в свою чергу унеможливлює використання таких приміщень маломобільними групами (фото 3).

4. У порушення вимог пункту 8.1.1 ДБН Інклюзивність, у суді відсутні тактильні елементами доступності на сходах будівлі суду, а також інші візуальні елементи доступності (фото 4).

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України.

5. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, невідповідність вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди, у приміщеннях суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими, що унеможливлює реалізацію їхнього права на захист та позбавляє обвинувачених, засуджених права на конфіденційність побачень із адвокатом, одним із важливих елементів якого є саме можливість спілкування з адвокатом у приміщенні без суцільного розмежувального скла.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) і виплатою Україною значних сум коштів у якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) ЄСПЛ констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у зал суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв’язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, відсутність у суді окремої кімнати для спілкування із адвокатом (захисником) має наслідком порушення гарантованого Конституцією України права на захист та професійну правничу допомогу, приватне та конфіденційне спілкування з адвокатом під час підготовки до судового засідання та обговорення деталей справи.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у м. Київській області, Вишгородському районному суду Київської області відповідно до компетенцій вжити заходів щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини:

1. Опрацювати питання щодо облаштування у суді камери для підсудних (засуджених) площею не менш ніж 4 м^2 виходячи з розрахунку три камери на один зал судових засідань для розгляду кримінальних справ.

2. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду.

3. Вжити заходів щодо обладнання окремої кімнати для роботи адвоката з

підсудними (засудженими) згідно встановлених стандартів.

Додаток: фототаблиця на 3 арк.

Керівник групи НПМ

Головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини **Маргарита ВАСИЛЕНКО**

Додаток

Фототаблиця до звіту

фото 1

фото 2

фото 3

фото 4

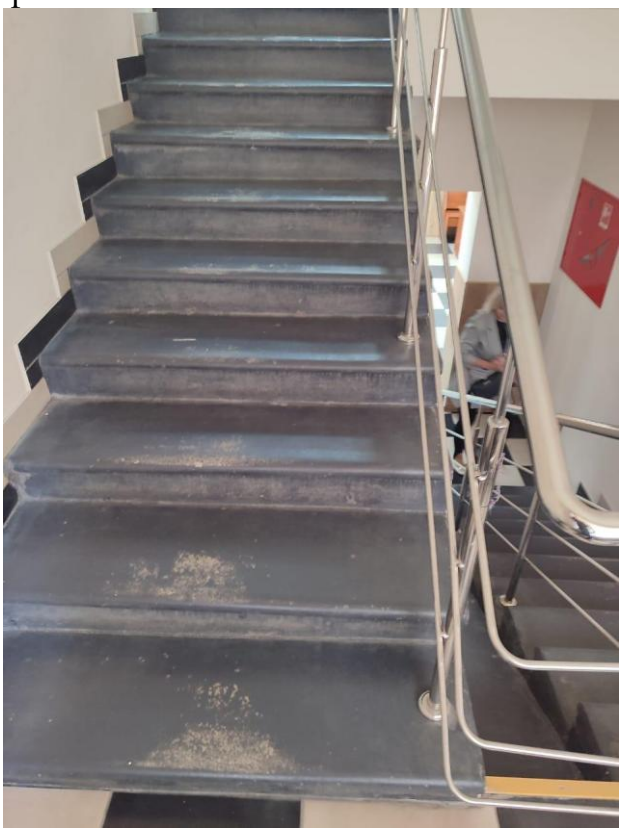

фото 5

фото 6

фото 7

фото 8

фото 9

Головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини **Маргарита ВАСИЛЕНКО**